

Les traduccions en el *Diari Català* (1879-1881)*

Manuel Llanas i Ramon Pinyol
(Universitat de Vic)

El moviment cultural i de conscienciació nacionalista que anomenem Renaixença assoleix la plenitud en els anys 70 i 80 del segle XIX. La feblesa del mercat editorial en català i, consegüentment, les dificultats de professionalització dels escriptors expliquen que no sigui fins a aquest moment que pugui sortir el primer diari en llengua catalana, el *Diari Català*, fundat i dirigit pel polític i escriptor Valentí Almirall, que arribà a treure 692 números del 4 de maig de 1879 al 30 de juny de 1881. La competència de la premsa en castellà, molt arrelada entre un públic que havia estat alfabetitzat en aquest idioma, més les suspensions governatives que sofrí i les pròpies dificultats internes varen abocar el diari al tancament i així va morir un projecte ambiciós d'un remarcable interès.

En efecte, Almirall, un dels intel·lectuals més sòlids del seu temps, va concebre el periòdic com un instrument de normalització cultural i idiomàtica. En definitiva, com una eina de modernització essencial per al futur de Catalunya i del catalanisme. I la modernització passava, també, per la traducció, via indispensable per acostar la cultura catalana a l'avantguarda europea. I just en un moment, el dels anys de publicació del diari (1879-1881), en què no hi ha un sol llibre traduït al català, es va projectar la «Biblioteca del Diari Català», integrada per fullatons inserits en el periòdic. En el prospecte de propaganda del diari, abans de la seva sortida, ho deixaven ben clar: «Donarem [...] folletí; pero no folletí de novelas, d'aquellas que despues de llegidas s'esqueixen, sino de las obras mes notables que haji produit la humanidad, y que deuen ser la base de toda libreria ben montada.»¹

* Una primera versió d'aquest treball, amb el mateix títol, fou presentada al «V Congrés Internacional de Traducció. Interculturalitat i traducció: les llengües menys traduïdes», celebrat a la Universitat Autònoma de Barcelona del 29 al 31 d'octubre de 2001. Se'n va fer una edició no venal en CD-Rom, amb el títol del congrés, sense cap número identificatiu. No cal dir que aquesta versió digital pràcticament no ha obtingut cap difusió. Per això ara, revisada i completada, la publiquem a l'ANUARI VERDAGUER, atenent l'amable requeriment que ens ha fet la redacció.

1. Extraïem la citació de Josep M. FIGUERAS. *El primer diari en llengua catalana. «Diari Català» (1879-1881)*. Barcelona: Institut d'Estudis Catalans, 1999, p. 417.

Aquesta declaració, avalada de ple, com veurem, per les obres publicades dins la «Biblioteca», no fou seguida, en canvi, en un altre fulletó del *Diari Català*, editat dins el suplement «Modas y Labors», que, com es pot deduir del títol, anava destinat al públic femení. En efecte, com a complement d'aquest aparegué *Lo mirall del diable*, una obra sentimental, presentada com una traducció del francès. D'autor desconegut, en la primera tramesa (núm. 3 de «Modas y Labors», 29-III-1880), hi figuren les inicials «C. O. B.», que no és possible de saber si corresponen a l'autor o al traductor. De totes maneres, la nostra recerca entorn d'aquesta obra i del seu autor ha estat del tot infructuosa.

A més dels llibres, la traducció tingué una presència destacada dins la secció literària del dijous del *Diari Català*, de la qual tractarem més endavant. I, encara, hem de fer esment que en els certàmens trimestrals continus del periòdic, que volien premiar la creació literària catalana en prosa per compensar tants premis de poesia com hi havia, convocaren el primer premi de traducció que coneixem en la nostra cultura. La traducció havia de ser d'una obra «d'imaginació», d'un assaig científic, artístic o literari o d'un «treball històric». Malauradament, en la primera convocatòria (primer trimestre de 1880), el premi de traducció va quedar desert (els veredictes foren publicats en el núm. 314, del 8-IV-1880) i no n'hem sabut trobar, en les resolucions posteriors del concurs, cap altre atorgat a una traducció. Sigui com vulgui, el que compta era la intenció i la novetat que suposava aquest premi.²

La «Biblioteca del *Diari Català*»

La «Biblioteca del *Diari Català*» s'ha de considerar el primer intent seriós de programar una col·lecció moderna en llengua catalana amb traduccions de primeres figures de la literatura i el pensament universals, clàssics i contemporanis. Aquesta «Biblioteca» tragué només tres títols entre 1879 i 1881 i s'estroncà amb la fallida del diari aquest darrer any. La tria, però, resulta ben eloqüent: la *Illiada*, d'Homer, el *Viatge d'un naturalista al rededor del mon*, de Charles Darwin, i *Noveletas escullidas*, una antologia de narracions curtes dels nord-americans Bret Harte i E. A. Poe. «Ja veuhen [...] los nostres lectors — deien en el núm. 2 (5-V-1879) en anunciar la publicació de les dues primeres d'aquestes obres— que no'ns hi posem per poc. La *Illiada* es lo poema mes grandios que'ns ha deixat la

2. Anotem, com a curiositat, que en el núm. 259 (12-III-1880), s'hi publica la narració d'Alphonse Daudet titulada «La mort de un delfi», traducció de «X y Z», amb la indicació que es tracta d'un «article remés al certàmen del *Diari Català*». Noti's que el concurs fou convocat el 15-I-1880 (núm. 231) i que la resolució, com hem indicat, fou del 8 de juny d'aquell any.

antiguetat, y lo *Viatje* es la primera obra que produí lo sabí més profundament formador dels nostres temps. Creyem que'ls nostres lectors s'estimaran més això que no qualsevol d'aquestas novelas sense suc ni bruch, que de segona ó tercera ma vomitan (com diuhen los castellans) las prempsas madrilenyas.»³

La *Iliada*, la primera obra que va començar a aparèixer en fulletó encartat dins el diari, devia treure el primer plec, segons les dades aportades per Figueras,⁴ a primers de maig de 1879 i el darrer, el 42, pel febrer de 1881. En conjunt, una vegada enquadernat, en sortí un volum de 336 pàgines. La data, 1879, i l'impresor, Leopold Domènch, que figuren a la portada, corresponen al moment de la sortida del primer plec. Cal tenir present que el diari, i també els fulletons, va canviar diverses vegades d'impresma, ja sigui per la manca de qualitat del paper i de la impressió, ja sigui per altres causes. De tota manera, l'edició no és gaire acurada i a la darrera pàgina impresa se'n demanen excuses.

La traducció, deguda al conegut escriptor Conrad Roure (1841 - 1928), un dels puntals de la redacció del *Diari Català*, fou feta, com s'indica a la primera pàgina, del francès i no pas del grec. Segons afirma Pere M. Bordoy-Torrents en l'estudi «La *Iliada* a les terres llatines»,⁵ la versió francesa de què se serví Roure fou la de P. Guiguet, *Oeuvres complètes d'Homère* (París, 1857).

La segona obra de la qual es començà a donar fulletó fou el *Viatje d'un naturalista al rededor del mon, fet a bordo del barco «Lo Llebrer» (The Beagle)* desde 1831 á 1836. La portada, com en el cas de la *Iliada*, porta la data i la impremta de l'inici de la publicació: «Estampa de Leopoldo Domenech. 1879». Però, de fet, només 7 plects hi foren impresos: els altres s'estamparen a la Tipografia de La Academia i a les imprentes de «La Renaixensa» i d'El Porvenir. El llibre fou publicat en 46 plects, amb un total de 368 pàgines, que contenen només 17 capítols dels 21 de l'obra original, perquè el periòdic va plegar abans de completar-la. El primer plec és del 26-V-1879 i el darrer d'entre abril i maig de 1881.

La primera edició anglesa del llibre (*Journal of Researches during the Voyage of H. M. S. «Beagle»*) és de 1845 i la segona de 1860. D'aquesta segona edició és traduït al francès el 1875 i, d'aquesta versió, es féu la catalana, segons Josep Maria Camarasa: «El nombre i la qualitat dels gal·licismes, [...] molt nombrosos, [...] ens ha fet concloure que Leandre Pons i Dalmau no traduï directament l'obra de

3. Citació extreta de Josep M. FIGUERAS. *El primer diari...*, p. 262.

4. *Ibid.*, p. 263-271.

5. Publicat a *La Revista*, núm. 118 (1920), p. 224-226, núm. 119 (1920), p. 236-240, i núm. 120 (1920), p. 250-255 (les referències procedeixen de Josep M. FIGUERAS. *El primer diari...*, p. 268-269). Bordoy-Torrents considerava que la versió de Roure era feta «amb tanta cura i seny» que «tornar-la a imprimir bo i adaptant-la a l'estat actual de la llengua seria fer un gran servei a les lletres catalanes» (p. 252).

Darwin de l'edició original anglesa de 1860, sinó de la traducció francesa de 1875.»⁶ Igualment, en la compulsa de les tres edicions implicades, es comprova que alguns canvis en els topònims i altres variants deriven directament de la versió francesa.

De Leandre Pons i Dalmau, el traductor, no se'n sap pràcticament res més del que diu Eudald Canibell, redactor del *Diari*, en l'exemplar conservat a la Biblioteca Arús de Barcelona (de la qual Canibell fou el primer bibliotecari): «company de redacció, pèrit agrònom aleshores ja molt vellet.»⁷ La seva traducció, però, té un interès remarcable, ja que suposa la primera presa de posició sobre els problemes específics del lèxic científic català, com es posa en relleu en els criteris que exposa en la inicial «Nota del traductor»: a) «acostar-se tant com sigui possible a la llengua parlada», b) «catalanitzar directament» tots els termes científics i tècnics que ho permetin sense equivoc, i c) «buscar la convergència en un llenguatge universal per la ciència». Aquests principis, segons Camarasa, no foren aplicats fidelment,⁸ cosa que no resta valor a la modernitat que van suposar en el seu moment.

No podem passar per alt, tampoc, que l'edició del llibre de Darwin era un risc perquè les polèmiques sobre el darwinisme, que com és sabut assoliren un altíssim grau de virulència,⁹ estaven aleshores en un moment àlgid. Recordem, en aquest sentit, un detall d'interès: en el moment d'editar el *Viatge* només hi havia traduïdes a l'espanyol dues obres del naturalista britànic, i força recents, *El origen del hombre. La selección natural y la sexual* (Barcelona: Impremta de «La Renaixensa», 1876), feta per l'escriptor Joaquim M. Bartrina —col·laborador també del *Diari Català*— i *El origen de las especies por medio de la selección natural* (Madrid: Ed. Perojo, 1877), en versió d'E. Godínez.

La tercera obra de la «Biblioteca» és una antologia, *Noveletas escullidas de Edgart Poe y de Bret Harte. Traduhidas expressament pera lo Diari Català*, que conté els textos següents: B. Harte, *Idili en la vall roja*; E. A. Poe, *L'home girafa*; E. A. Poe, *Lo gat negre*; B. Harte, *Mliss*; i E. A. Poe, *Génessis d'un poema. Lo corb. Método dela composició*.¹⁰ El llibre, de només 76 pàgines, consta com a

6. «Estudi preliminar» a l'edició facsímil de Charles DARWIN. *Viatje d'un naturalista al rededor del mon, fet a bordo del barco «Lo Llebrer» (The Beagle) desde 1831 á 1836*. Barcelona: Diputació de Barcelona/Alta Fulla, 1982, p. XVI.

7. Reproduïda en l'edició facsímil esmentada en la nota anterior.

8. *Ibid.*, p. XV.

9. Figueras, en l'obra esmentada (p. 272-273), recull en nota la bibliografia actual referida al tema.

10. Aquest darrer títol de Poe, que pot dur a confusió, és un escrit en prosa, on glossa el poema (que no hi és reproduït) i en descriu el procés de composició.

imprès a la «Tipografia La Academia, de Evaristo Ullastres» i la data de la portada és 1879. Va sortir en deu plecs, del 19-VIII-1879 al 19-III-1880. El primer lliurament del llibre es va fer coincidint amb la reaparició del periòdic després d'una suspensió judicial, segons consta en la nota introductòria: «La present volum se dona als subscriptors del DIARI CATALÀ de més a més, i servirà com a indemnització dels números que no ha publicat mentres ha degut sofrir la condemna que li fou imposada per lo Tribunal d'Impremta.»

Tot i que no hi consta el nom del traductor, sembla que podria ser un dels redactors del *Diari*, un desconegut Pere Sacases, que justament havia traduït uns mesos abans un conte de Bret Harte, *La sort del camp bramador*, publicat a la secció literària del dijous. El que sí que hi ha són «Quatre paraulas del traductor als lectors», on s'informa d'algunes dades biogràfiques i crítiques sobre els dos autors nord-americans. De Harte, diu que el millor que ha escrit són «sas noveletas californianas» i que «al traduir-ne algunas no'ns mou altre objecte que fer coneixe als lectors catalans un autor avuy cèlebre y que encare no ha sigut traduhit al castellà».¹¹ De Poe, per contra, s'afirma que ja és molt conegut, «puix s'han traduhit en distintas ocasions obretas sevas, y si bé que, en honor a la vritat, casi mai han sigut ben escolliidas, ni creyem que hagin passat de mitja dotzena las publicadas. Nosaltres opinem que val la pena de conèixerles totas, y per aixó ne donarem algunas, fins arc no traduhides a cap dels idiomas espanyols». La intencionalitat de les traduccions no pot quedar més clara.

Altra volta, hem de referir-nos al fet que no es tracta de versions directes de l'anglès, sinó que procedeixen de les traduccions franceses.¹²

Les traduccions de la secció literària del dijous

La literatura italiana és, sens dubte, la més ben representada, amb una dotzena de textos.¹³ D'aquests, tres corresponen a autors moderns, més coneguts

11. Sembla que la primera traducció castellana és el llibre *Bocetos californianos*, editada el 1883 dins la barcelonina Biblioteca «Arte y Letras». Sobre la qüestió, vegeu J. J. LANERO; S. VILLORIA. «Las primeras versiones en castellano de un amante de la California española: Francis Bert Harte». *Livius*, núm. 12 (1998), p. 95-105.

12. Vegeu els comentaris de Josep M. FIGUERAS. *El primer diari...*, p. 282, on mostra de manera versemblant aquesta procedència francesa.

13. Per a la traducció de literatura italiana al català en aquesta època, vegeu Ramon PINYOL I TOIBERENTS. «La recepció de la literatura italiana a Catalunya i Mallorca en el darrer terç del segle XIX: notícia de traduccions». Dins: A. M. COMPAGNA; A. DE BENEDETTO; N. PUIGDEVAL (ed.). *1000 Anys de cultura catalana in un millennio*. Vol. I. Nàpols: Liguore Editore, 2003, p. 451-466.

per altres facetes de la seva creativitat que per l'estrictament literària. Es tracta dels sonets *A Dante Aligheri*, de Michelangelo Buonarroti (1475 - 1564), i de l'intitulat *Traducció d'un sonet de Salvator Rosa, contra aquells que no'l creyan autor de las Sátiras*, del pintor Salvator Rosa (1615 - 1673): ambdues versions van signades per Pere Ravetllat, redactor del *Diari*, de qui, d'altra banda, no tenim pràcticament dades biogràfiques. La tercera d'aquestes composicions, de Maquiavel (1469 - 1527), és qualificada de sonet, però té 20 versos, el primer dels quals diu el següent: «Per los grillets las camas tinch desfetas.» El poema és traduït pel polígraf Conrad Roure -- a qui ja ens hem referit com a traductor de la *Iliada* --, que hi posa una presentació contextualitzant la peça, la qual diu que ha traduït «llibrement, si bé separant-nos lo menys que hem pogut de l'original».

Pel que fa a autors contemporanis, Roure va traduir tres poesies d'Alcardo Aleardi (1812 - 1878), que titulà *¿Perqué?, L'Abadia i Noya: ¿qui es Deu?* Es de notar que Aleardi, la trajectòria nacionalista del qual devia fer-lo especialment atractiu a Roure i a la redacció del diari, havia mort el 1878 i que els seus poemes es publicuen just el mateix mes, el juliol, en què se'n complia el primer aniversari. Els altres coetanis són, com Aleardi, figures conegudes. Així, un jove Frederic Rahola (1858 - 1919), poeta, economista i polític, tradueix *Una barrejada involuntaria*, poema de Giuseppe Giusti (1809 - 1850), el més famós satíric de la literatura italiana vuitcentista. El costumista Joan Pons i Massaveu (1850 - 1918) s'interessà per Antonio Ghislanzoni (1827 - 1893), de qui edità, en tres números diferents, la narració *La cort dels nassos* -- tot indicant que pertany al llibre *Racconti e Novelli*, i que les obres d'aquest autor «se trovan en venda en la Llibreria dels Srs. Teixidor y Perera, Pi, 6». Aquest autor, que devia ser relativament conegut del públic català ni que fos per la seva faceta de cantant i llibretista d'òpera -- és l'autor del text d'*Aida*, per exemple --, fou objecte altra vegada de l'atenció de Pons amb una versió de *Lo violi ab cordas humanas*, centrat en la figura de Paganini, que fou publicada el 1881 a *La Il·lustració Catalana*.

Són especialment remarcables les traduccions de dos contes de Giacomo Leopardi (1798 - 1837) fetes pel ja esmentat Pere Ravetllat: *Cántich del gall silvestre* i *Diàlech entre un follet y un gnomo*. La primera d'aquestes narracions conté la següent nota a peu de pàgina, prou eloqüent: «Donem aquesta mostra dels escrits en prosa d'un dels més célebras poetes italians del nostre sigle, no sols per la bellesa que en si té, sino també per ser son autor, lo precursor reconegut de les escoles pessimistes que tant priven avui en lo mon científic.» Aquestes versions leopardianes són, que sapiguem, les primeres publicades en català. A falta d'altra documentació, només són anteriors les traduccions fetes el 1876 per Joan

Sardà dels poemes *A la lluna* (editada pòstumament el 1914) i *La nit del dia de festa* (donada a conèixer el 1889).¹⁴

La literatura francesa és la segona més ben representada. Alguns dels textos pertanyen a escriptors romàntics avui poc coneguts, com ara *Lo mocador blau*, del narrador Stéphane Bequet (1880 - 1838), traduït per l'industrial, poeta i periodista Artur Gallart i Tressens (1857 - 1916) — que figura entre els redactors del *Diari*, del qual es va separar en els darrers temps —, i *Lo desterrat*, del poeta P.J. Béranger (1780 - 1857), que traduí un desconegut R. G. En contrast, publiquen dues peces d'autors naturalistes, que era el corrent triomfant del moment. Es tracta de la narració de Daudet, *La mort de un delfi*, en versió d'algú amagat sota les sigles «X i Z» i que, com hem assenyalat més amunt, sembla que fou enviada al certamen del *Diari*, i de *Los nius*, d'Émile Zola, publicada en dos números, sense nom de traductor. Ambdues traduccions, si no anem errats, són les primeres publicades en català d'aquestes dues figures insignes de l'estètica naturalista francesa. S'ha d'esmentar, també, la narració que tradueix Francesc Manuel Pau (1845 - 1908), escriptor costumista i empresari instal·lat a París, intitulada *En Nasi*, i *Un cant popular d'Alemania*, recollit pel romanista i bon coneixedor de la literatura catalana comte de Puymaigre (1816 - 1901), i publicat a *Le Figaro* amb motiu de la mort del fill de Napoleó III, segons s'indica en una nota que precedeix la traducció, signada «F», inicial que podria pertànyer a més d'un dels col·laboradors del periòdic: l'escriptor i catedràtic Josep Franquesa i Gomis (1855 - 1930) o el dramaturg Josep Feliu i Codina (1845 - 1897) o el seu germà Antoni (1846 - 1917), polític i periodista.

No podien mancar a les pàgines del *Diari Català* els escriptors occitans, alguns de desconeguts, com ara les dues escriptores traduïdes per Conrad Roure, Antonieta de Belcaire (*La cigala*) i Lleontina Goiraud (*La petxina*), presentada aquesta última com a «felibresa de las Arenas». Al seu costat hi figuren Victor Lieutaud, de qui es tradueixen dos sonets del poema en 36 peces *Un amour*, que havia obtingut un premi extraordinari en els Jocs Florals de Barcelona de 1880. D'una de les figures cabdals de la Renaixença occitana, Teodor Aubanel (1829 - 1886), es publica la traducció *Lo tretzé* (dedicada al també felibre Louis Roumieux), realitzada per Damas Calvet (1836 - 1891), que, com és sabut, fou una de les figures clau de les relacions occitanocatalanes d'aquesta època.¹⁵

14. De l'interès per l'obra leopardiana en el darrer terç del segle XIX, n'hi ha testimonis diversos que, per la seva dispersió, no han estat encara recollits. La publicació que ara ens ocupa, en una de les suspensions a què fou sotmesa, sortí amb el títol de *La Veu de Catalunya*. Sota aquesta capçalera fou publicat un text anònim *L'artronom [sic: vol dir astrònom] y'l colomista [vol dir el criador de coloms]*, enviat per correu i presentat com una «Imitació de'n Leopardi» (núm. 14, del 12-VIII-1880).

15. Sobre Aubanel, vegeu el treball de Ramon ARAMON I SERRA. «Notes et matériaux pour l'étude d'Aubanel en Catalogne». *Revue de Langue et Littérature Provençales*, núm. 5-6 (1961).

Ja ens hem referit abans a la versió de Pere Sacases del conte de Bret Harte titulat *La sort del camp bramador*. Resulta d'interès, en aquest cas, la nota a peu de pàgina en què presenta l'autor nord-americà: «Bret Harte, com saben los nostres lectors, es el novelista avui en voga en los Estats Units. Los cuentos de California, dels que es lo mes notable lo que comencem avui a publicar, son obres interessants, y la idea culminant d'aquest es novíssima. Per aquestos motius lo publiquem.»

El propietari i director del *Diari Català*, Valentí Almirall (1841 - 1904), signa dues traduccions d'autors clàssics, potser fetes directament, tot i que no seria estrany que s'hagués servit de versions franceses. La primera és *La matrona d'Épheso* (*Fracment de l'Satyricon*), de Petroni (segurament la primera i l'única traducció vuitcentista d'aquest autor),¹⁶ que conté una censura moral, cosa que no deixa de sorprendre en un progressista tan abrandat com Almirall i que no ens resistim a transcriure: «Aquí hi ha un párrafo que no traduhim, perque la delicadesa moderna no permet lo que en son sigle permetia a Petroni. En ell juga molt la paraula llatina "Jamerunt".» L'altra traducció és d'Heròdot i porta el títol de *La reina de Lydia*, amb la indicació de l'original: *Història d'Heròdot*. Llibre I (Clio), pàrrafs VIII i següents.

Molt circumstancial sembla la publicació de *A la mort d'Abraham Lincoln*, de l'escriptor, polític i diplomàtic peruà José Arnaldo Márquez (1830 - 1904), traduïda per Damas Calvet, i que coincideix, segons s'explica en la presentació, amb l'estada d'aquest personatge a Catalunya, on entrà en contacte amb el món literari.

Finalment, s'ha d'esmentar *Mozart y Salieri*, la coneguda obra de Puixkin (1799 - 1837), de la qual es tradueix només l'escena primera. El traductor, que signa amb les inicials «P. R.», devia ser el ja citat Pere Ravetllat, que se serví, sens dubte, d'una versió francesa, com delata la grafia donada al nom del gran romàntic rus en el periòdic: «Pouckine.» També en aquest cas, tret que no n'aparegui una d'anterior, la traducció del *Diari Català* és la primera localitzada en la nostra llengua.¹⁷

p. 147-192 [recollit dins: R. ARAMON. *Estudis de llengua i literatura*. Barcelona: Institut d'Estudis Catalans 1997, p. 649-696].

16. Ho fa pensar el fet que en el documentat estudi de Jaume MEDINA. «La Renaixença i els clàssics llatins». Dins: *Actes del Col·loqui Internacional sobre la Renaixença*. Vol. I. Barcelona: Curial, 1992, p. 317-333, no surt esmentada.

17. Vegeu Ramon PINYOL I TORRENTS. «Les traduccions de literatura russa fins a la Guerra Civil». Dins: S. GONZÁLEZ; F. LAFARGA (ed.). *Traducció i literatura. Homenatge a Àngel Crespo*. Vic: Eumo Editorial, 1997, p. 247-264. També ho confirma Helena Vidal, curadora de A. S. PUIXKIN. «*Mozart i Salieri* i altres obres. Barcelona: Proa, 2002, en la relació de traduccions puixkinianes que reporta.

ANNEX: RELACIÓ DE TRADUCCIONS EN LA SECCIÓ LITERÀRIA DEL DIJOURS DEL *DIARI CATALÀ*

- Autor desconegut. *Cansò nihilista: lo que deyan uns fonaments*. Traducció de J. M. Bartrina, núm. 26 (19-V-1879).
- Autor desconegut. *La vida íntima de la família real de la Xina (Traduït del «Daily-Press» diari que's publica en Hong-Kong)*. Traducció de Valentí Almirall, núm. 224 (8-I-1880).
- Autor desconegut. *Un cant popular d'Alemania: Los dos Napoleons*. Traducció de F. [Josep Franquesa i Gomis? Josep o Anton Feliu i Codina?], núm. 67 (10-VII-1879).
- Autor desconegut. *En Nasi*. Traducció del francès de Francesc Manuel Pau, núm. 40 (12-VI-1880).
- Aleardi, A. *¿Perque?/Noya: ¿qui es Deu?* Traducció de Conrad Roure, núm. 67 (10-VII-1879).
- Aleardi, A. *L'Abadia*. Traducció de Conrad Roure, núm. 92 (28-VIII-1879).
- Aubanel, T. *Lo tretzé*. Traducció de Damas Calvet, núm. 92 (28-VIII-1879).
- Bequet, Stéphane. *Lo mocador blau*. Arranjament del francès d'A. [rtur] G. [allart], núm. 384 (17-VI-1880).
- Bellaire, Antonieta de. *La cigala*. Traducció de Conrad Roure, núm. 26 (29-V-1879).
- Béranger, P. J. de. *Lo desterrat*. Traducció de R. G., núm. 412 (15-VII-1880).
- Buonarroti, Michelangelo. *A Dante Aligheri*. Traducció de Pere Ravetllat, núm. 197 (11-XII-1879).
- Daudet, Alphonse. *La mort de un delfí*. Traducció de X i Z, núm. 259 (12-11-1880).
- Ghislanzoni, A. *La córt dels nassos*. Traducció de Joan Pons i Massaveu, núm. 61 (3-VII-1879), 67 (10-VII-1879) i 74 (17-VII-1879).
- Giusti, G. *Una barretada involuntària*. Traducció de Frederic Rahola, núm. 155 (30-X-1879).
- Goiraud, Lleontina. *La petxina: felibresa de las Arenas*. Traducció de Conrad Roure, núm. 85 (21-VIII-1879).
- Harte, F. B. *La sort del camp bramador*. Traducció de Pere Sacases, núm. 19 (22-V-1879) i 26 (29-V-1879).
- Heròdot. *La reina de Lydia*. Traducció de V. [alenti] A. [lmirall], núm. 155 (30-X-1879).
- Leopardi, G. *Cántich del gall silvestre*. Traducció de P. [ere] Ravetllat, núm. 12 (15-V-1879).
- Leopardi, G. *Diàlech entre un follet y un gnomo*. Traducció de Pere Ravetllat, núm. 217 (1-I-1880).

- Lieutaud, V. *Sonets: Primicias / Lluïta interna*. Traducció de Conrad Roure, núm. 342 (6-V-1880).
- Maquiavel. «Per los gilletts las camas tinch desfetas...». Traducció de Conrad Roure, núm. 19 (22-V-1879).
- Márquez, Arnal. *A la mort d'Abraham Lincoln*. Traducció de Damas Calvet, núm. 342 (6-V-1880).
- Petroni. *La matrona d'Épheso (Fracment de'l Satyricon)*. Traducció de V.[alenti] A.[lmirall], núm. 47 (19-VI-1879).
- Puixkin, A. S. *Mozart y Salieri*. Traducció de P.[ere] R.[avetllat], núm. 54 (26-VI-1879).
- Rosa, S. *Traducció d'un sonet de S. Rosa contra aquells que no'l creyan autor de las Sátiras*. Traducció de Pere Ravetllat, núm. 197 (XI-XII-1879).
- Zola, E. *Los nius*. Sense nom de traductor, núm. 349 (13-V-1880) i 356 (20-V-1880).

DIARI CATALÀ

POLITICH Y LITERARI

ANY I	BARCELONA — DIJOS 11 DE DESEMBRE DE 1879	NÚM. 197
REDACCIÓ Y ADMINISTRACIÓ FERNANDO, 22. 1. ^o		
Espanya. . . un mes. 5 rsds	PREUS DE SUSCRIPCIÓ	{ Estranger (unó postal) trimestre. 40 rsds
Fora. un trimestre. 20 id		{ América id. id. trimestre. 40 rsds
SUTLELLI METEOROLÒGIC — SERVEY EXPRES DEL «DIARI CATALÀ» — OBSERVACIÓ D' AUR		

El primer diari polític catalanista, creació personal de Valentí Almirall